

ซัชชัย ศิลปสุนทร* และเบญจมาภรณ์ วัฒนธงชัย *

ความสำคัญของความหลากหลายของพืช

พืชเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและคงอยู่ของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลก ตลอดจนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ต่อความมั่นคงทางด้านอาหาร ต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน และต่อการพัฒนา นอกจากนี้พืชที่มนุษย์เพาะปลูกและเก็บเกี่ยวเพื่อบริโภคเป็นอาหาร และใช้ประโยชน์จากเส้นใยของพืชในการผลิตเครื่องนุ่งห่ม และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อยแล้ว ยังมีพืชป่าอีกมากมายหลายชนิดที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือธรรมเนียมประเพณีที่มีปรากฏให้เห็นควบคู่กับวิถีชีวิตของชุมชนพื้นบ้านและท้องถิ่นตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ พืชยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในการช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศโดยเป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนและดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพื่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่างๆ บนโลก และเชื่อมโยงไปสู่การให้บริการของระบบนิเวศ (ecosystem services)

จากความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพของพืชที่มีต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก และเป็นพื้นฐานสำคัญในการให้

บริการของระบบนิเวศ ประชาคมโลกจึงให้ความสนใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชอย่างยั่งยืน ดังเห็นได้จากข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นเพื่อรักษาและคุ้มครองพืชโดยตรง เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora; CITES) อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (The Convention on Biological Diversity; CBD) และสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยทรัพยากรพันธุกรรมพืชเพื่ออาหารและการเกษตร (International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture; ITPGR) เป็นต้น

สถานการณ์และภัยคุกคามความหลากหลายของพืช

แม้ว่าพืชจะมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก รวมถึงการเป็นผู้ผลิตในห่วงโซ่อาหาร แต่การคุกคามพืชหลายชนิดยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเก็บเกี่ยวที่มากเกินไปไม่คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว การแพร่กระจาย

* นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

Important Plant Areas: Strategy to protect and manage diversity of plant

Chatchai Silpsoonthorn & Benchamaporn Wattanatongchai *

The Importance of Plant Diversity

Plant is one of the important elements of biodiversity. It is an essential resource for the survival and existence of all living organism on earth. It is also a vital component for human life, for food security, for poverty reduction and for further development. Beside cultivated and harvested plants; which are provided fibres for clothing and supplies, wild varieties of plants have economic and cultural values. These traditional values are occurred in the livelihood of local communities from ancient generation to our generation. In addition, plants play a key role in maintaining the ecological balance by producing oxygen and absorbing carbon dioxide which are vital for creatures living on earth and linked to ecosystem services.

According to the importance of plants both for other living organisms on earth and fundamental in providing ecosystem services, Global community conserve diversity of plant for sustainable use. The

international agreements that are created to preserve and protect plants are, for instance, The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES), The Convention on Biological Diversity (CBD) and The International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (ITPGR).

Situation and Threat of Plant Diversity

Although plants are vital to life on earth and are producer in food chain, but threat of many plants are still occurred continuously. The threat of plant are occurred from several factors namely the over-exploitation without concern on potential for recovery, the spread of invasive alien species, pollution and climate change including the destruction of ecosystems and natural habitat. The International Union for Conservation of Nature (IUCN) reported the status of threaten plants globally in 2015 that at least

* Environmentalist, Professional Level, Biological Diversity Division, Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

ของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน มลพิษ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการทำลายระบบนิเวศและถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature; IUCN) รายงานสถานภาพชนิดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม (threatened plants) ปี พ.ศ. 2558 ว่า พืชไม่น้อยกว่า 10,000 ชนิด อยู่ในสถานภาพถูกคุกคาม และมีพืชจำนวน 2,119 ชนิด อยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (critically endangered) ในประเทศไทยจากทะเบียนชนิดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2549 ระบุว่า มีพืชที่ถูกคุกคามจำนวน 517 ชนิด มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง 19 ชนิด ใกล้สูญพันธุ์ 131 ชนิด และมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 367 ชนิด และพืชที่คาดว่าสูญพันธุ์ไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยในธรรมชาติแล้วจำนวน 1 ชนิด คือ ไส้กระย้า (*Amherstia nobilis* Wall.)

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพกับการอนุรักษ์พืช

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2536 เป็นข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศฉบับแรกที่ครอบคลุมทุกแง่มุมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งชนิดพันธุ์ พันธุกรรม และระบบนิเวศ อนุสัญญา มีเจตนารมณ์ให้รัฐบาลทุกประเทศเคร่งครัดต่อการรักษานโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่แม้จะมีความต้องการอย่างมากที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ต้องไม่ละเลยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุสัญญา มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญ 3 ประการ คือ อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเป็นภาคีอนุสัญญา เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2547

ในฐานะภาคีอนุสัญญา ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวของอนุสัญญา ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายของพืชอย่างยั่งยืน

สมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพได้ตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายของพืช และมีความห่วงกังวลในการสูญเสียความหลากหลายของพืช

สมัชชาภาคีอนุสัญญา ในการประชุมสมัยที่ 6 พ.ศ. 2545 จึงได้ร่วมกันวางแนวทางและตั้งเป้าหมายในการดำเนินงาน และได้รับรองกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืช (Global Strategy for Plant Conservation; GSPC) ประกอบด้วย 5 เป้าประสงค์และ 16 เป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยับยั้งการสูญเสียความหลากหลายของพืชที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และกำหนดเป้าหมายภายใน พ.ศ. 2553 แต่จากการประเมินและนำเสนอในรายงานโลกทรรศน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ฉบับที่ 3 พบว่า การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมและภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งผลให้อัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพยังไม่บรรลุเป้าหมาย สมัชชาภาคีอนุสัญญา ในการประชุมสมัยที่ 10 พ.ศ. 2553 จึงได้ร่วมกันปรับปรุงเป้าหมายและขยายระยะเวลาของกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืช ครอบคลุมทั้งการส่งเสริมการศึกษาและเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความหลากหลายของพืช การจัดทำเอกสารและสื่อเผยแพร่เกี่ยวกับความหลากหลายของพืช การจัดทำฐานข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลความหลากหลายของพืช การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของพืชอย่างยั่งยืน รวมถึงการเสริมสร้างสมรรถนะและสนับสนุนภาคีเครือข่ายการอนุรักษ์ความหลากหลายของพืช เพื่อให้มุ่งผลสัมฤทธิ์ภายใน พ.ศ. 2563 สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 2010 - 2020 และเป้าหมายไอจีทีได้มีการรับรองในการประชุมคราวเดียวกัน

10,000 species of plant are threatened and 2,119 species are critically endangered. In Thailand, the information on Thailand Red Data Plants by the Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning showed that around 517 species of plants are threatened among these numbers, 19 are critically endangered, 131 are endangered, 367 are vulnerable and one species namely queen of flowering tree (*Amherstia nobilis* Wall.) is expected extinct from natural habitat.

The Convention on Biological Diversity and Plant Conservation

The Convention on Biological Diversity was entered into force on 29 December 1993. It is the first international law that conserves 3 level of biological diversity namely; species, genetic and ecosystem. It is intended all government strictly concern of environment as an integral part of the development process. The Convention has three main goals which are conservation of biological diversity, sustainable use of its components; and fair and equitable sharing of benefits arising from genetic resources. Thailand has ratified the Convention on 31 October 2003 and came into force on 29 January 2004. As Parties States, Thailand has an obligation to take action to achieve the above objectives of the Convention, which include conserve and sustainable use of plant diversity.

The Convention on Biological Diversity is recognized the importance of plants and concern about plant loss. Therefore, the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity (COP) in the 6th meeting adopted the Global Strategy for Plant Conservation (GSPC) which has 5 objectives and 16 global targets. The ultimate objective of GSPC is to halt the current rate of plant lost and the target is set for 2010. By the way, the Global Biodiversity Outlook 3 report in 2010 that the biodiversity loss is occurred continuously and there was an increase of activity and threats to biodiversity which made the target was not achieved. Therefore, the GSPC target and timeline is extended to 2020 as well as GSPC targets that consistent with Strategic plan for Biodiversity 2011-2020 and Aichi targets that is adopted in COP 10.

Important Plant Area; IPA

Target 5 of GSPC requires protecting at least 75 percent of the most important areas for plant diversity of each ecological region, with effective management. To achieve the target, it is needed to identify the appropriate area to ensure that the sites identified are adequately protected and managed. In addition, the adoption of management plan and responsible agency in local level and national level are also required.

พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช (Important Plant area; IPA)

เป้าหมายที่ 5 ของกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืช กำหนดให้อย่างน้อยร้อยละ 75 ของพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับความหลากหลายของพืชในแต่ละเขตภูมินิเวศได้รับการคุ้มครองด้วยการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการอนุรักษ์พืชและความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืช ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจะต้องมีการจำแนกระบุพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับพืช เพื่อนำไปสู่การดูแลรักษาพื้นที่และเกิดการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อการดำรงอยู่ของพืชและถิ่นที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืน ตลอดจนการวางแผนและกำหนดกรอบการดำเนินงานของหน่วยงานรับผิดชอบดูแล และการเพิ่มศักยภาพของผู้ดูแลพื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่และสถานการณ์ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

การกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับความหลากหลายของพืช หรือเรียกว่าพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช เป็นการดำเนินงานโดย Plantlife International และ IUCN โดยอาศัยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ การศึกษาสำรวจ การปรากฏของพืชที่ถูกคุกคาม ความมากมายของพืช และการคุกคามถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งได้มีการให้นิยามของพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติหรือพื้นที่กึ่งธรรมชาติที่ประกอบด้วยความมากมายทางพฤกษศาสตร์ และ/หรือมีพืชถูกคุกคาม พืชหายาก และ/หรือพืชเฉพาะถิ่น และ/หรือสังคมพืชที่มีคุณค่าทางพฤกษศาสตร์สูง

การพิจารณาคัดเลือกพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช มีหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไข ดังนี้คือ

- เกณฑ์ A พื้นที่ที่มีจำนวนประชากรของพืชที่ถูกคุกคาม (threatened species) หรือพืชเฉพาะถิ่น (endemic species) หรือพืชหายาก (rare species) ในระดับโลก ระดับภูมิภาค หรือระดับชาติ

- เกณฑ์ B พื้นที่ที่มีความมากมายทางพฤกษศาสตร์ (botanical richness) ในระดับภูมิภาคที่สำคัญต่อเขตชีวภูมิศาสตร์

- เกณฑ์ C พื้นที่ที่อยู่ในภาวะถูกคุกคามซึ่งเป็นถิ่นอาศัยของพืชที่ถูกคุกคาม หรือพืชเฉพาะถิ่น หรือพืชหายาก หรือสังคมพืชที่ควรอนุรักษ์ ในการพิจารณาพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชสามารถใช้เกณฑ์ได้มากกว่าหนึ่งเกณฑ์หรือทั้งสามเกณฑ์ประกอบกัน ซึ่งทั้งสามเกณฑ์สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมในแต่ละภูมิภาคของโลกหรือแต่ละประเทศได้ โดยข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่สนับสนุนการพิจารณาพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชในระดับชาติคือ ข้อมูลการประเมินสถานภาพพืชที่ถูกคุกคามที่ได้มีการจำแนกทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ

พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชในประเทศไทย

ที่ผ่านมา ประเทศไทยยังไม่มีมีการจำแนกระบุพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชระดับชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะหน่วยประสานงานกลางระดับชาติของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงร่วมกับสำนักงานหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณากำหนดพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชในประเทศไทย โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยสามารถดำเนินการสนองตอบอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพในการประเมินการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ 5 ของกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืช

การดำเนินการได้มีการจำแนกระบุพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชในประเทศไทยในเบื้องต้น จำนวน 102 แห่ง เป็นพื้นที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติ จำนวน 57 แห่ง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 17 แห่ง ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 9 แห่ง ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 4 แห่ง ในเขตนวนอุทยาน จำนวน 2 แห่ง ในเขตที่มีองค์กรท้องถิ่นดูแล จำนวน 4 แห่ง และไม่มีการคุ้มครอง จำนวน 9 แห่ง หากพิจารณาพื้นที่ตามภูมิภาคของประเทศไทยจะพบว่า ภาคใต้มีจำนวนพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชมากที่สุด จำนวน 35 แห่ง รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 22 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 แห่ง ภาคตะวันตก 10 แห่ง ภาคกลาง 8 แห่ง และภาคตะวันออก 7 แห่งตามลำดับ และพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายมีการคุ้มครองและมีการบริหารจัดการอย่างชัดเจน มีบางพื้นที่ที่ยังไม่มีการคุ้มครองตามกฎหมาย

The IPA criteria were conducted by Plantlife International along with IUCN by using the existence scientific data from field survey of occurrence of threaten plant, richness and habitat status. The definition of IPA is a natural or semi-natural site exhibiting outstanding botanical richness and/or supporting an outstanding assemblage of rare, threatened and/or endemic plant species and/or vegetation of high botanic value.

The identification of IPA is based on three criteria:

- Criteria A – Presence of threatened species. The site hold significant population (threatened species or endemic species or rare species) that are global or regional or national conservation concern.

- Criteria B – Presence of botanical richness. The site that has an exceptionally rich flora in a regional context in relation to its biogeographic zone.

- Criteria C- Presence of threaten habitat. That site that has been threatened, which is the habitat of threatened plant or rare plant that have to be conserved.

In determining the important plant area, more than one criteria or combine criteria can be applied. The three criteria can be applied to suit each region or the country. The essential information for IPA identification is the threaten status of plant internationally, regionally and globally.

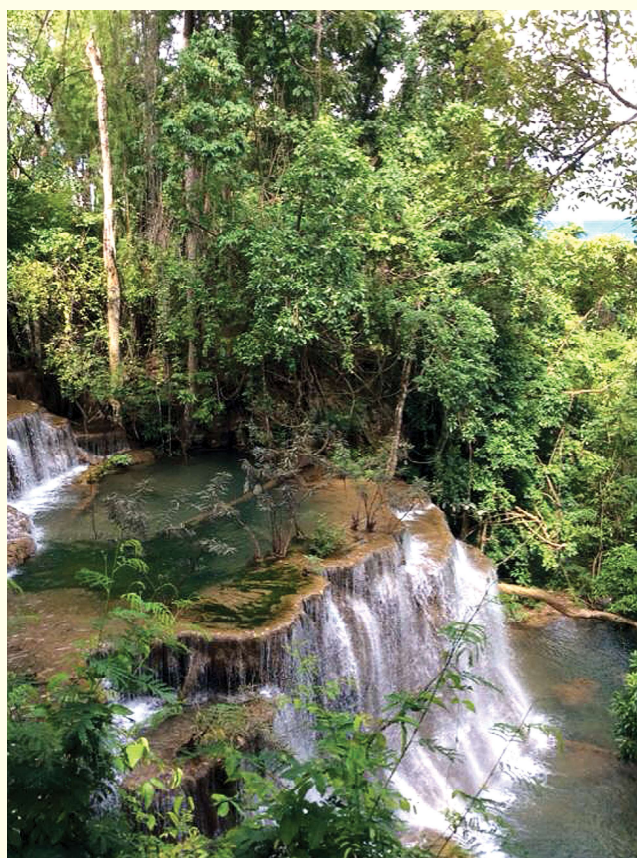
Important Plan Area in Thailand

Previously, Thailand has no IPA information for conserving plants nationally. The Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning as the CBD Thailand National focal point cooperate with the Office of Forest Herbarium, Department of National Park, Wildlife and Plant Conservation identified IPAs in Thailand by using earlier-mentioned criteria. Conducting IPA in the country could support the implement Target 5 of the Global strategy for Plant conservation.

There are 102 IPA sites in Thailand; 57 sites are in national park; 17 sites in wildlife sanctuary; 9 sites in reserved forest; 4 sites in non-hunting areas; 2 sites in forest parks, 4 parks in local administration office and 6 sites are non responsible agencies. Considering IPA in the region, there are 35 sites in the south which is highest number in the region, 22 sites in the north, 20 sites in the north eastern, 10 sites in western, 8 sites in central and 8 sites in western. Most IPAs are in protected area which are protected by law and has agency responsible. However, some are out site protected area and are not protected by law.

The example of Important Plant Area: Klong Na Ca

“Klong Na Ca” is one of the IPAs in Thailand. It is situated outside the protected area and currently is responsible by local administration agency in Ranong province. Klong Na Ca is habitat of water lily (*Crinum thaianum* J. Schulze), which is an endemic aquatic plant. Water lily lives along river bank of clean and running stream. Its bulb submerged in the water.

ตัวอย่างพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช :
คลองนาคา

พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชคลองนาคา เป็นพื้นที่หนึ่งของพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชในประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ ปัจจุบันอยู่ในการดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนาคา จังหวัดระนอง โดยคลองนาคาเป็นถิ่นอาศัยของพลับพลึงธาร (Crinum thaianum J. Schulze) ซึ่งเป็นพืชน้ำเฉพาะถิ่นที่สามารถพบได้เฉพาะลำคลอง ลำห้วยบริเวณที่มีน้ำไหลและใสสะอาด มีหัวอยู่ในดินใต้น้ำ ดอกสีขาว ชูพืชน้ำขึ้นมาเล็กน้อย พลับพลึงธารมีเฉพาะที่คลองนาคา จังหวัดระนอง และอำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา ปัจจุบันพลับพลึงธารมีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (endangered) เนื่องจากการขุดลอกคลองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพระบบนิเวศ ซึ่งมีความห่วงกังวลอาจสูญพันธุ์ในอนาคต ฉะนั้น การกำหนดพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชจึงเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์โดยทั่วไป ซึ่งจะช่วยให้เห็นความสำคัญของพืชและพื้นที่ที่เกิดการบริหารจัดการพื้นที่และการอนุรักษ์พืชได้เป็นอย่างดี

พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชกับการสนับสนุน
ดำเนินงานอนุรักษ์

การกำหนดพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชเป็นการให้ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับพืชที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ที่มีอยู่แล้วทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก รวมถึงการดำเนินงานตามกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการระดับชาติ อาทิ การสนับสนุนเป้าหมายที่ 2, 4, 7, 13, 15 และ 16 ของกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืชในการประเมินสถานภาพชนิดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามในประเทศ การจัดการและฟื้นฟูสังคมพืชอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์และคุ้มครองชนิดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคามในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (in-situ) การธำรงรักษาและคุ้มครององค์ความรู้และภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชสำหรับการดำรงชีวิตและจารีตประเพณีของชุมชนท้องถิ่น การสร้างสมรรถนะด้านอนุกรมวิธานพืช และเครือข่ายความร่วมมืออนุรักษ์พืชทั้งระดับชาติ และระดับนานาชาติ รวมถึงข้อมูลสนับสนุนการกำหนดพื้นที่แรมซาร์ไซต์ (Ramsar site) ภายใต้อนุสัญญาแรมซาร์ นอกจากนี้ พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชยังช่วยในการดำเนินงานอนุสัญญาฯ ตามมาตรา 6, 7 และ 8 การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัย

ตลอดจนการสนับสนุนการดำเนินงานตามโปรแกรมงานพื้นที่คุ้มครองภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพอีกด้วย

พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืช : กลยุทธ์และ
หลักประกันในการคุ้มครองพืชอย่างยั่งยืน

การกำหนดพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชเป็นกลไกที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะสนับสนุนให้มีการดูแลรักษาพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับความหลากหลายของพืช การจัดทำแนวทางการคุ้มครอง การศึกษาวิจัย และการดำเนินนโยบายการอนุรักษ์พืชทั้งภายในและภายนอกพื้นที่อนุรักษ์ เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจและนักวิทยาศาสตร์ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันจัดทำนโยบายการอนุรักษ์และเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการอนุรักษ์พืช เพื่อให้ทรัพยากรพืชยังคงอยู่และสามารถเกื้อกูลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นการสร้างความร่วมมือและสร้างเครือข่ายในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์และคุ้มครองความหลากหลายของพืชและถิ่นที่อยู่อาศัย และสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืชในปี พ.ศ. 2563 และเจตนารมณ์ของประชาคมโลกในการหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อธำรงรักษาบริการจากระบบนิเวศและอำนวยความสะดวกที่สำคัญให้แก่ผู้คนทั้งปวง

Flower is white and floats above the water. In Thailand, water lily is habit only at Klong Na Ca in Ranong province and Kuraburi district in Pang-nga. Currently, water lily is listed as vulnerable status in Thailand red data plant and listed as endangered status in IUCN red list due to dredging up the water channel and changing its ecosystem. The concern may become extinct in the future. Therefore, determining IPA could help demonstrate the importance of plants and its habitat for appropriate management and conservation.

Important Plant Area and conservation support

IPA identified, Target 5 of GSPC, could support implantation of conservation activities in different level, for instance; national, regional and global level. IPA also contribute Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 and target 2, 4, 7, 13, 15 and 16 of global strategy for plant conservation which are related to the assessment of plant status, effective conserve plant community, in situ conservation, sustainable livelihoods from plants, capacity building in taxonomy and networking for plant conservation.

IPA identification also assists the designation of Ramsar sites under the Ramsar Convention. In addition it's also support to implement of Article 6, 7 and 8 under the Convention on Biological Diversity strategy which are in-situ and ex-situ conservation as well as work programme on protected area.

Important Plant Area: Strategy for sustainable protection of plants

The ultimate aim of the IPA is to ensure that the sites identified are adequate protected and managed. Identification of IPA help to develop conservation strategy for IPA site in cooperates with botanist and policy maker to protect plant habit inside and outside protected area. IPA identified could contribute establishing networks to conserve and protect the diversity of plants and habitats. IPA at national level could support activities to achieve the target of the Global Strategy for Plant Conservation by year 2020 and intention of the international community to halt the biodiversity loss and maintain ecosystem services for providing benefits to people.

เอกสารอ้างอิง/References :

- วรคตต์ แจ่มจำรูญ. (2558). โอกาสและความท้าทายของประเทศไทยต่อกลยุทธ์ทั่วโลกกว่าด้วยการอนุรักษ์พืช (GSPC) เอกสารประกอบการประชุมวิชาการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประจำปี พ.ศ. 2558.
- สำนักงานหอพรรณไม้. (2554). พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชในประเทศไทย. บริษัท โอเมก้า พรินติ้ง จำกัด. กรุงเทพฯ. 86 หน้า.
- Convention on Biological Diversity. (2012). *The global strategy for plant conservation 2011-2020*. 38 p. International Union for Conservation of Nature. 2015. <http://www.iucnredlist.org/about/summary-statistics>
- Plantlife International. (2004). *A Guide to implementing target 5 of the global strategy for plant conservation*. 8 p.
- Santisuk, T., Chayamarit, K., Pooma, R., and Sudee, S. (2006). *Thailand Red Data: Plants*. Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning., Bangkok, Thailand. 256 p.